

Money Claim on Line - składanie pozwów przez Internet w Anglii i Walii

Anna Garlacz

Queen Mary Univeristy of London, School of Law

Przyspieszenie, jak i obniżenie kosztów procedur sądowych wydaje się być kluczowym problemem wymiaru sprawiedliwości. Prekursorem w tej dziedzinie bezsprzecznie jest sąd hrabstwa Northampton, który w 2001 roku, z inicjatywy rządu brytyjskiego, wprowadził system Money Claim Online (MCOL), umożliwiający wnoszenie pozwów drogą elektroniczną. Ideą jest łatwiejszy dostęp do wymiaru sprawiedliwości, jednocześnie oszczędzając czas i pieniądze.

Podstawą prawną do działania systemu jest część 7 *Kodeksu Procedury Cywilnej (Civil Procedure Rules)* zawierająca *Instruktaż Obsługi MCOL (Practice Direction MCOL - część 7, suplement 7B, C, D)*.

Użytkownikiem systemu, jako powód lub pozwany, może być właściwie każdy: zarówno osoba prywatna, jak i wszelkiego rodzaju organizacja prawna, rządowa czy handlowa. Ukończone 18 lat, adres stałego lub czasowego zameldowania na terenie Anglii lub Walii, oraz dostęp do Internetu to podstawowe wymagania dotyczące każdego użytkownika [s.4(1-3)]. Dodatkowo, musi on posiadać kartę kredytową lub debetową, dzięki której uiści opłaty sądowe [s.3(1)]¹. Co więcej, wszelkie opłaty prawne muszą być prywatnie finansowane przez powoda lub pozwanego, w przypadku roszczenia wzajemnego. Innymi słowy, fakt ten uniemożliwia roszczenia online osobom wspieranym państwem pomocą prawną wg *Ustawy o Pomocy Prawnej (Legal Aid Act 1988)*. System nie zezwala na roszczenia wobec Królowej, oraz departamentów rządowych tj. Ministerstw [s.4(5)]. Pozwać można jednego, lub dwóch pozwanych [s.4(4)], jednakże tylko w przypadku gdy roszczenie odnosi się do jednej kwoty tj. sumy wartości sporu nie

---

¹ Wszystkie podstawy prawne zawarte w [ ] odnoszą się do odpowiednich sekcji Instruktażu Obsługi MCOL.

przekraczającej 100,000 GBP [s.4(1)]. Powód ma prawo dochodzić odsetek oraz poniesionych kosztów, niezależnie od wysokości sumy wartości sporu (*County Court Act 1984*, s.69).

Każdy nowy użytkownik musi się zalogować na stronie internetowej serwisu www.moneyclaim.gov.uk. Otrzymuje on wówczas login i hasło, które umożliwiają bezpieczne sprawdzanie uaktualnianych regularnie informacji na temat postępu w sprawie. Podczas pierwszego logowania, wymagane są różnego rodzaju dane osobowe, potwierdzające tożsamość użytkownika [s.2]. Główną tego przyczyną jest brak dowodów osobistych, lub jakiegokolwiek numeru identyfikacyjnego obywateli jak np. PESEL. Dodatkowe informacje oraz porady natury organizacyjnej, czy administracyjnej udzielane są telefonicznie lub listownie w Biurze Obsługi Klienta w sądzie hrabstwa Northampton [s.1]. W przypadku, gdy powód potrzebuje jakichkolwiek wyjaśnień natury prawnej, powinien zasięgnąć niezależnej porady prawnej we własnym zakresie, na własny koszt.

Następnie, aby zgłosić tego rodzaju roszczenie, należy wypełnić prosty formularz pozwu N1CPC dostępny na stronie serwisu [s.5]. W tym celu zaledwie potrzebne są: imiona i nazwiska stron, ich adresy zameldowania, suma wartości sporu oraz okoliczności sprawy (plik tekstowy do 1080 znaków). Część 22 CPR² wymaga podpisania oświadczenia o wiarygodności danych oraz faktów sprawy umieszczonych w formularzu pozwu, aczkolwiek podpis ten nie jest autoryzowany w jakikolwiek sposób, choćby poprzez skanowanie odręcznego tekstu. Mimo braku autoryzacji podpisu *per se*, system działa. Problem identyfikacji stron jest rozwiązywany na etapie ww. logowania nowego użytkownika. Dlatego też wystarczającym jest sam fakt umieszczenia nazwiska w formie elektronicznej pod wspomnianym wcześniej oświadczeniem, jednocześnie weryfikującym pozew oraz upoważniającym do odpowiedzialności prawnej [s.11(1-3)].

Elektroniczny pozew daje wiele możliwości podobnych do tradycyjnych rozwiązań stosowanych w sądownictwie, z tą jednak różnicą, że wszystko odbywa się szybciej, a więc i efektywność brytyjskich sądów zwiększa się [s.6(1-4)]. Powód ma prawo do uzyskania wyroku zaocznego, jak i wyroku o zasądzeniu całej kwoty roszczenia przez uznanie pozwu przez pozwanego oraz otrzymania tytułu egzekucyjnego. Z drugiej strony, pozwany ma prawo do otrzymania potwierdzenia przyjęcia pozwu (część 10 CPR), częściowego uznania roszczenia (część 14 CPR), obrony (część 15 CPR) oraz zgłoszenia roszczenia wzajemnego (część 20 CPR). W przypadku tego ostatniego, pozwany musi uprzednio uiścić odpowiednie opłaty sądowe. Zarówno informacje, jak i odpowiednie formularze odpowiedzi na pozew dostępne są na stronie www.courtservice.gov.uk/mcol lub stronie głównej MCOL. Pozwanemu nie wolno jednocześnie odpowiedzieć na pozew w systemie elektronicznym i tradycyjnym tj. pocztą [s.6(2)].

---

² *Civil Procedure Rules*

MCOL jest w pełni prowadzone przez sąd hrabstwa Northampton. Rozważając ilość potencjalnych pozwów, które mogą wpłynąć drogą elektroniczną, z terenu całej Anglii oraz Walii, do tegoż sądu, niemożliwym jest, aby wszelkie procedury zostały przez niego przeprowadzone. Dlatego też, jeśli powód lub pozwany w sprawie, zameldowany jest w jakimkolwiek innym hrabstwie, pozew jest z urzędu przesyłany do właściwego sądu. Jeżeli pozwany jest osobą fizyczną oraz gdy konieczne jest posiedzenie sądu, zwłaszcza w celu ustalenia terminu lub kwoty do zapłaty, jak również gdy pozwany rości prawo do obrony lub unieważnienia wyroku, sprawa jest przekazywana do sądu właściwego wg adresu zameldowania pozwanego [s.14(1)]. W analogicznej sytuacji, gdy pozwany jest osobą prawną, wówczas, sprawa przenoszona jest do sądu właściwego wg adresu powoda [s.14(2)].

Sąd ma obowiązek rozpoznania sprawy w ciągu pięciu dni od przyjęcia, niezależnie czy pozew złożono w dzień roboczy czy też wolny od pracy, co zdecydowanie przyspiesza postępowanie [s.5(8)].

O przeniesieniu sprawy do innego sądu właściwego, obie strony informowane są zwykłą pocztą. Tą samą drogą pozwany dowiaduje się o wniesieniu pozwu przeciwko niemu. Również pocztą, obie strony otrzymują wszelkiego rodzaju potwierdzenia oraz dokumenty. Każdy prawidłowo złożony pozew oznaczony jest specjalnym numerem identyfikacyjnym, aby pozwany, gdy otrzyma kopię pozwu, mógł śledzić tok sprawy w Internecie.

Statystyki udostępnione przez Biuro Obsługi Klienta MCOL wskazują, że z uwagi na wartość przedmiotu sporu największa ilość spraw zgłoszonych drogą elektroniczną, do stycznia 2006, dotyczyła przedziałów: do 300 GBP, oraz od 1,000 – 5,000 GBP. MCOL obsługuje ok. 60.000 spraw rocznie, a ich ilość wciąż rośnie. Co więcej, nie tylko zwiększona ilość procedur świadczy o licznych zaletach systemu. Obsługa klienta jest bowiem o najwyższym standardzie, za co, na znak powszechnego uznania w tej dziedzinie, system otrzymał prestiżową nagrodę Charter Mark.

Z wielu przyczyn, głównie natury technicznej, system nie jest idealny. Jednakże jego największym osiągnięciem jest nowatorskie potraktowanie wymiaru sprawiedliwości, awansując go do powszechnych rozwiązań technicznych XXI wieku. Dlatego też nie dziwi fakt, że tego typu rozwiązanie cieszy się szerokim zainteresowaniem innych państw, w tym także Polski.